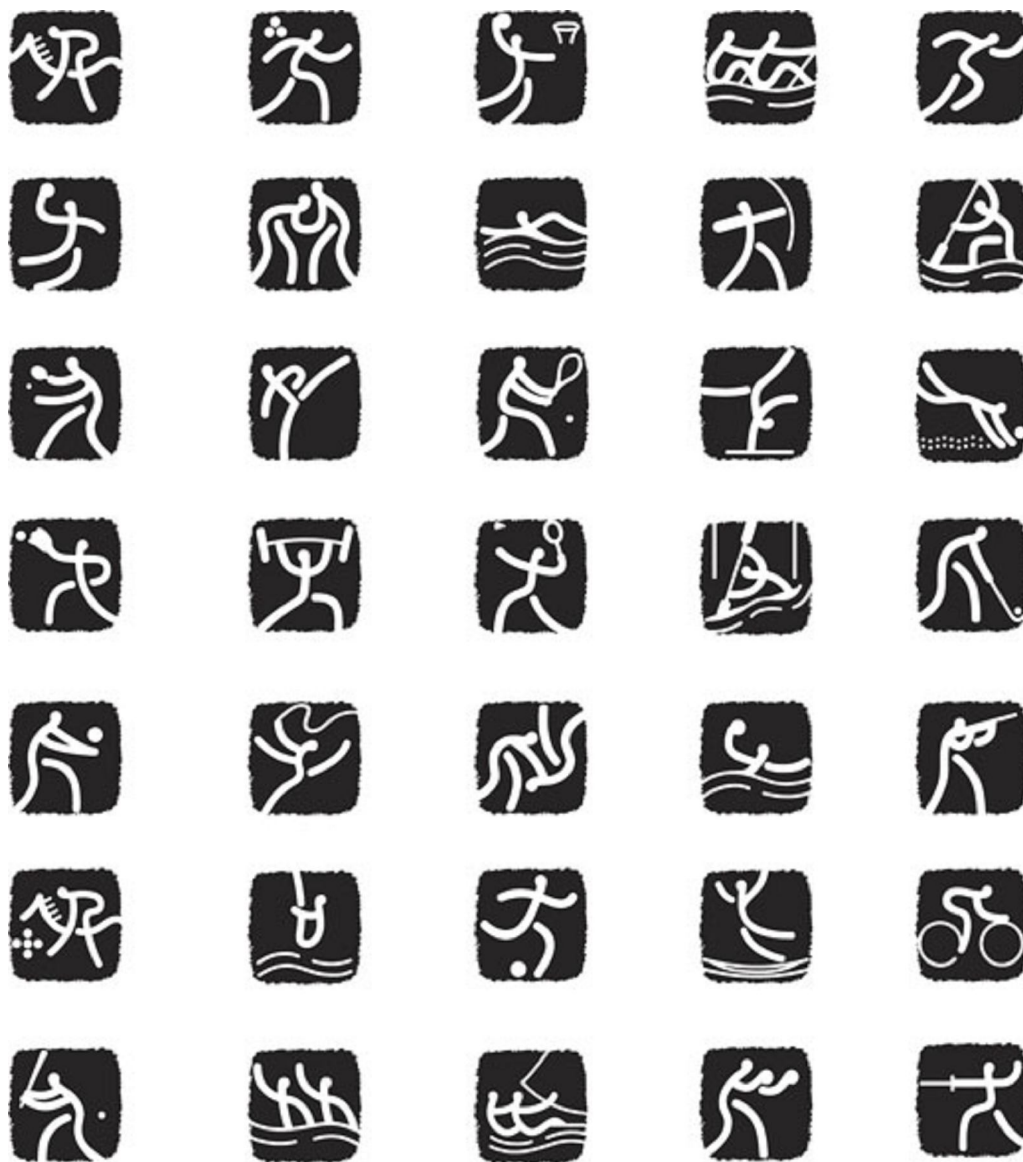

Niemand Buitenspel!

Sportvisie gemeente Hillegom

2009 - 2012

Op 12 februari 2009 is de Sportvisie door de raad vastgesteld.

Voorwoord

De sportvisie draagt de titel "Niemand Buitenspel". Onze doelstelling in deze visie is, dat iedereen in de gelegenheid gesteld moet worden om te kunnen sporten. De gemeente Hillegom gaat er vanuit haar verantwoordelijkheid aan werken, om ervoor te zorgen dat "Niemand Buitenspel" hoeft te staan. Dat is de kern van deze Sportvisie. Draagt u sport ook een warm hart toe? Doe dan mee om de doelen van de visie te bereiken en zet uzelf niet zomaar "buitenspel".

Sportstimulering, het ondersteunen van verenigingen en het faciliteren van goede accommodaties vraagt om verantwoordelijkheid die door iedereen gedragen wordt. We moeten ons ook realiseren dat sport raakvlakken heeft met andere beleidsterreinen zoals het jeugd- en ouderenbeleid, de Wet maatschappelijke ondersteuning, volksgezondheid, onderwijs, het speelruimte beleid en de inrichting van onze openbare ruimte. Dat alles geeft aan, dat niemand buitenspel mag komen te staan. Wij zetten ons daarvoor in!

De sportvisie geeft iedereen de kans om verantwoordelijkheid te nemen en mee te doen, op welke manier dan ook. Plezier hebben in sport en daarbij fit en gezond blijven, staat voor ons centraal. Dat organiseren, is een teamsport!
Prettige wedstrijd!!

Namens het college van Burgemeester en wethouders,

Gerrit Kleijheeg,
Wethouder

Inhoudsopgave

Inleiding	6
Samenvatting	7
1. Landelijke ontwikkelingen rondom de sport	12
1.1 Demografische ontwikkelingen	12
1.2 Gezondheidsontwikkelingen	12
1.3 Sociaal – culturele ontwikkelingen	12
1.4 Ruimtelijke ontwikkelingen	13
2. Raakvlakken met andere beleidsterreinen	14
2.1 Wmo	14
2.2 Volksgezondheid	15
3. Sportdeelname Hillegom	16
3.1 Ledenaantallen sportverenigingen	16
3.2 Leeftijdsopbouw verenigingen	17
3.3 Commerciële sportaanbieders / ongeorganiseerde sport	17
3.4 Actiepunt sportdeelname	17
3.5 Onderzoek GGD Hollands Midden	18
4. Doel van het sportbeleid	19
4.1 Visie op sport	19
4.2 Doelstelling sport	19
4.3 Rol van de gemeente Hillegom	19
4.4 Huidig sportaanbod en sportaccommodaties	19
4.5 Toekomstige positie	19
5. Sportstimulering	21
5.1 Stimuleren dat mensen sporten en bewegen	21
5.2 Algemene doelstelling sportstimulering	21
5.3 Aandacht voor speciale groepen	21
5.3.1 Jeugd 4 – 12 jaar	21
5.3.1.1 <i>Bewegen op school</i>	21
5.3.1.2 <i>Naschoolse sportaanbod</i>	22
5.3.1.3 <i>Impuls Brede School en combinatiefuncties sport en cultuur</i>	22
5.3.2 Jongeren 13 – 18 jaar	23
5.3.3 Ouders	23
5.3.4 Allochtonen	23
5.3.5 Mensen met een handicap	23
5.3.6 Mensen boven de 55 jaar	24
5.4 Actiepunten sportstimulering	24
5.4.1 Actiepunten jeugd 4 –12 jaar	24
5.4.2 Actiepunten jongeren 13 –18 jaar	25
5.4.3 Actiepunten ouders	25
5.4.4 Actiepunten allochtonen	25
5.4.5 Actiepunten mensen met een handicap	26
5.4.6 Actiepunten ouderen	26
5.5 Beoogde resultaten	27

6. Sportverenigingen	28
6.1 Verenigingen verdienen steun	28
6.2 Doelstelling van de gemeente	28
6.3 Ondersteuning van vrijwilligers	28
6.4 Bedrijfsvoering ondersteunen	29
6.5 Gezond sporten stimuleren	29
6.6 Actiepunten verenigingsondersteuning	29
6.7 Beoogd resultaat	30
7. Sportaccommodaties	31
7.1 Goede accommodaties zijn essentieel	31
7.2 Doelstelling accommodatiebeleid	31
7.3 Binnensport	31
7.3.1 Actiepunt binnensport	32
7.3.2 Andere tijden – anders trainen	32
7.4 Buitensport	33
7.4.1 Oplossing knelpunten buitensport	33
7.4.2 Onderzoek beheersvorm sportvelden	34
7.4.3 Actiepunten buitensport	34
7.5 Openbare ruimte	35
7.5.1 Actiepunten openbare ruimte	35
7.6 Beoogde resultaten	35
8. Meten van effecten	36
8.1 Sportstimulering	36
8.2 Ondersteunen van verenigingen	36
8.3 Sportaccommodaties	36
9. Gebruikte literatuur	37
Bijlage	38
1. Financiën (wat geven we in 2008 uit aan sport)	39
2. Extra kosten en dekking	40
3. Uitvoeringsplan sportvisie	41
4. Onderzoek sport en bewegen 55-plussers in Hillegom	44
5. Cijfers van de GGD Hollands Midden	45

Inleiding

Sport en bewegen is belangrijk. Bewegen is gezond voor jong en oud. Door te bewegen ga je lekker in je vel zitten en voel je je goed. Sporten is leuk, leerzaam en gezond. Via sport komen mensen met elkaar in contact en leren mensen op een positieve en respectvolle manier met elkaar omgaan.

Genoeg redenen dus om voor ons als gemeente een actief sportbeleid te voeren. We geven er ook behoorlijk veel geld aan uit. Ruim 1miljoen euro in 2008. Uiteraard moet dit geld zo efficiënt mogelijk worden besteed.

Tot nu toe beschikte de gemeente Hillegom niet over een uitgewerkte sportvisie. Dat wil echter niet zeggen dat de gemeente de afgelopen jaren weinig aandacht aan sport heeft besteed. Ons doel met deze visie is aan te geven waar het sportbeleid zich de komende jaren op richt en dit in een helder 'document' weer te geven.

De aanleiding voor deze visie is een amendement van de gemeenteraad op 24 mei 2007 waarin zij het college vraagt een sportvisie te ontwikkelen. In de strategische raadsagenda staat het ontwerpen van de Sportvisie op plaats 6.

Bij de totstandkoming van deze visie is zowel individueel gesproken met sportverenigingen, scholen, kinderopvang, commerciële sportaanbieders en andere partijen als ook met betrokkenen gezamenlijk tijdens twee 'sportbijeenkomsten'. De Sportvisie is mede met hun kennis en ervaringen tot stand gekomen. Bij het opstellen van dit document hebben we dankbaar gebruik gemaakt van de sportnota's van de gemeente Oegstgeest en Westvoorne.

Leeswijzer

De Sportvisie begint met een samenvatting. In de samenvatting vindt u een schematische uitwerking van de Sportvisie.

Vervolgens beschrijft de Sportvisie in hoofdstuk 1 de landelijke ontwikkelingen rondom de sport. In hoofdstuk 2 wordt gekeken naar raakvlakken met andere beleidsterreinen. Hoofdstuk 3 geeft de lokale situatie in Hillegom weer op het gebied van sport. Daarna komt in hoofdstuk 4 de visie op sport en bewegen aan de orde.

Hoofdstuk 5 gaat over sportstimulering (pijler 1). In hoofdstuk 6 komt ondersteuning van verenigingen aan de orde (pijler 2) en in hoofdstuk 7 de sportaccommodaties (pijler 3). Het meten van de effecten van het gevoerde sportbeleid staat in hoofdstuk 8. Tot slot in hoofdstuk 9 vindt u de gebruikte literatuur.

Samenvatting

Hieronder vindt u een schematisch overzicht van onze visie op sport en bewegen en de daaruit voortkomende pijlers.

Visie op sport en bewegen

Sport en bewegen bevordert de gezondheid, sociale integratie en participatie. We streven een hoge sportparticipatie na in Hillegom.

Rol van de gemeente Hillegom

De gemeente treedt op als regisseur. Initiatief tot en uitvoering van activiteiten laten we zoveel mogelijk over aan verenigingen en andere maatschappelijke organisaties. Bij het invullen van de regiefunctie zijn we ondersteunend en faciliterend. Subsidieverstrekking is daarbij een praktisch instrument. We stimuleren sportaanbieders hun eigen verantwoordelijkheid op te pakken om uitdagingen aan te gaan en kansen te benutten.

In ons sportbeleid werken we met de volgende pijlers en aannames:

Pijlers sportvisie	Aannames
<ol style="list-style-type: none">1. Stimuleer sport en bewegen2. Ondersteun verenigingen3. Faciliteer accommodaties	<ul style="list-style-type: none">- Een breed aanbod van sport en bewegingsactiviteiten levert een belangrijke bijdrage aan de sociale kwaliteit van de Hillegomse samenleving.- Sport en bewegen levert een belangrijke bijdrage aan de gezondheid.- Vrijwilligers zijn de steunpilaren van de samenleving.- Meedoen bij een vereniging geeft een gevoel van erbij horen en verbondenheid.- Sport en bewegen draagt bij aan de kwaliteit van leven en bevordert een actieve leefstijl. <p>Duidelijkheid ten aanzien van raakvlakken en overlappingen met andere beleidsterreinen:</p> <ul style="list-style-type: none">- Jeugdbeleid- Wmo beleid- Volksgezondheidsbeleid- Speelruimtebeleid- Onderwijsbeleid- Ouderenbeleid- Ruimtelijke ordening

Op de volgende pagina's staan de pijlers verder uitgewerkt in doelstelling, acties en resultaten.

Pijler 1 Sportstimulering

Doelstelling
Bevorderen dat zoveel mogelijk mensen in Hillegom gaan of blijven sporten.

Aandachtsgroepen

1. Kinderen (4 – 12 jaar)
2. Jongeren (13 – 18 jaar)
3. Ouders
4. Allochtonen
5. Mensen met een handicap
6. Senioren (> 55 jaar)

Acties gericht op	Beoogde resultaten
1. Kinderen (4 – 12 jaar) 1.1 Kennismaking met sportaanbieders (zie §5.4.1) 1.2 Vakleerkracht (zie §5.4.1) 1.3 Combinatiefuncties (zie §5.4.1)	Minimaal handhaven van het huidig percentage (70%) lid van een sportvereniging in 2012.
2. Jongeren (13 – 18 jaar) 2.1 Kennismaking met sportaanbieders onder schooltijd (zie §5.4.2) 2.2 Sport op straat (zie §5.4.2) 2.3 E-Fitness (zie §5.4.2)	In de leeftijdsgroep 13 tot en met 18 jaar stijgt het percentage dat voldoet aan de beweegnorm van 18% naar 25 % in 2012.
3. Ouders Ondersteuning van sportaanbieders die projecten opstarten waarin de sportdeelname van ouders centraal staat (zie §5.4.3).	In 2012 loopt er bij tenminste één sportaanbieder een project waarin ouders op hetzelfde tijdstip als hun kinderen kunnen sporten.
4. Allochtonen Ondersteuning van sportaanbieders die projecten opstarten waarin de sportdeelname van allochtone vrouwen centraal staat en het binden van allochtone jongeren aan de club (zie §5.4.4).	In 2012 lopen er bij tenminste twee sportaanbieders projecten waarin de sportdeelname van vrouwen wordt bevorderd (is er nu een, door Jahn) en een project (bij voorkeur bij de voetbalclub) waarin het binden van jongeren centraal staat.
5. Mensen met een handicap Ondersteuning van sportaanbieders die projecten opstarten waarin de sportdeelname van mensen met een handicap centraal staat (zie §5.4.5).	In 2012 zijn er minimaal drie nieuwe sportmogelijkheden voor mensen met een handicap.
6. Senioren (55+) De gemeente zet een variant van het G.A.L.M. (Groninger Actief Leven Model) project op (zie §5.4.6).	75% van de aangeschreven doelgroep neemt deel aan de fittest. Het percentage dat voldoet aan de dagelijkse beweegnorm stijgt in 2012 naar 66% (2008 = 61%). 50% van de 55+ers is in 2012 lid van een sportclub (2008 = 44%).

De taak van de gemeente bij alle acties is regisserend en ondersteunend. De uitvoering is aan de (actieve) sportaanbieder.

Pijler 2 Verenigingen

Doelstelling
In stand houden van een gezonde verenigingsinfrastructuur.

Zonder vrijwilligers geen vereniging

Acties gericht op	Beoogde resultaten
1. Kennisdeling Uitwisselen van kennis en ervaringen (zie §6.6).	Verenigingen staan voor een aantal uitdagingen, zoals het vinden, binden en scholen van vrijwilligers. Bijeenkomsten moeten een podium zijn waar 'best practices' aan het woord komen en verenigingen van elkaar kunnen leren.
2. Ondersteuning door Spant Welzijn Onderzoek gebruik van Spant Welzijn als kenniscentrum vrijwilligersondersteuning (zie §6.6).	Vraag aan ondersteuning van sportverenigingen en aanbod van Spant Welzijn beter op elkaar afgestemd.
3. Extra ondersteuning bij specifieke activiteiten Subsidieregeling biedt extra mogelijkheid om activiteiten te ondersteunen gericht op het trainen van vrijwilligers, ledenwerving en/of ledenbinding (zie §6.6).	Sportverenigingen zijn blijvend in staat hun belangrijke bijdrage aan de sociale kwaliteit van de samenleving te bieden.
4. Zoeken van vrijwilligers Vind en bind acties samen met verenigingen (zie §6.6).	Verenigingen hebben in 2012 minimaal evenveel vrijwilligers als in 2008.
5. Ondersteuning bedrijfsvoering Screening sterke en zwakke punten van vereniging door Sportservice Zuid-Holland (zie §6.6).	Inzicht in sterke en zwakke punten vereniging.
6. Website Geef sport en bewegen een duidelijke plaats op de gemeentelijke website (zie §6.6).	Sport en bewegen is herkenbaar op de website.

Pijler 3 Sportaccommodaties

Doelstellingen
<ol style="list-style-type: none"> 1. Voldoende accommodaties 2. Goed onderhouden accommodaties die goed bereikbaar en toegankelijk zijn. 3. Heldere afspraken over het beheer en onderhoud van de accommodaties, zodat voor alle partijen duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is.

Knelpunten
<ul style="list-style-type: none"> • Piekbelasting binnensport • Veldcapaciteit voetbal • Toekomstige locatie voetbal

Acties gericht op	Beoogde resultaten
<p>1. Vergroten trainingscapaciteit binnensport</p> <ul style="list-style-type: none"> - Realiseer een sporthal bij het Fioretti college. - Zorg voor een juiste afstemming welke vereniging in welke hal traint. (zie §7.3.1) 	<p>Een nieuwe sporthal in Hillegom waar verenigingen gebruik van kunnen maken.</p>
<p>2. Oplossen knelpunten capaciteit en onzekerheid locatie voetbalverenigingen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onderzoek fusie voetbalverenigingen (zie §7.4.1) - Onderzoek beheersvorm (zie §7.4.2) 	<p>(Mogelijk) één gefuseerde voetbalclub op een geschikte accommodatie.</p> <p>Inzicht in meest efficiënte beheersvorm van de sportvelden.</p>
<p>3. Een sportieve openbare ruimte</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voortzetting uitvoering speelruimtebeleidsplan. - Aanleggen van een wandel (hardloop) en fietsroute. - Onderzoek de mogelijkheden om een Krajicek playground of Cruijff court aan te leggen ter compensatie voor het verdwijnen van het (voetbal)pleintje bij het Fioretti college (locatie Paulus). - Aanleggen trapveldje in de Vossepolder (zie §7.5.1). 	<p>Een wandel (hardloop) route en fietsroute in Hillegom uitgezet voor 2012.</p> <p>Inzicht in de mogelijkheden om een Krajicek playground neer te leggen. Aangelegd voor 2012.</p>

Monitoring van effecten

Het monitoren van de acties doen we door een meetmodel sport te ontwikkelen:

Doel	Actiepunten	Beoogde resultaten
Inzicht in cijfers Hillegom t.a.v sportdeelname, sportaanbod en het verenigingsleven.	Ontwikkel een meetmodel 'sport' waarbij elke twee jaar een tussenstand van de drie pijlers in kaart wordt gebracht.	Tweejaarlijkse rapportage aan college en raad.

1. Landelijke ontwikkelingen rondom de sport

1.1 Demografische ontwikkelingen

Nederland telt rond 2035 ongeveer 18 miljoen inwoners. De bevolkingssamenstelling verandert, de vergrijzing en verkleuring nemen toe. Ouderen en allochtonen sporten naar verhouding minder dan jongeren en autochtone Nederlanders. Ouderen zijn wel meer gaan sporten, maar zijn nog lang niet zo 'sportief'-actief als jongeren. Waarschijnlijk zullen vooral jongeren tot 20 jaar en 55-plussers de komende jaren meer gaan sporten, waarbij ouderen waarschijnlijk andere wensen en behoeften hebben. Met de vergrijzing neemt het aantal mensen met beperkingen, het aantal gezondheidsproblemen en de kans op vereenzaming toe. Bij vereenzaming kan sport en bewegen een middel zijn om mensen midden in de samenleving te houden.

Minder tijd voor meer bewegen

Mensen zijn de afgelopen decennia rijker geworden en hebben bijna allemaal een auto waarmee ze boodschappen doen en de kinderen naar school brengen. Met de afstandsbediening kan de televisie en de stereo-installatie aan en uit. En om te klussen en te koken is er elektrische apparatuur. Allemaal handige apparaten die zorgen voor veel gemak en minder inspanning. De keerzijde is dat we ons in en buiten het huis steeds minder hoeven te bewegen. Televisie kijken en het toenemende computergebruik zijn daarnaast debet aan een vooral zittend bestaan. We kijken met zijn allen gemiddeld 21% meer televisie dan in 1975. Tijd die ten koste gaat van lezen, hobby's en sociale contacten. Wel sporten, fietsen en wandelen we meer, in 2000 gemiddeld 1,8 uur per week, overigens tegenover 12 uur televisiekijken per week.

Jongeren stoppen of gaan minder sporten op het moment dat ze een bijbaantje vinden. Dit baantje is nodig om bijvoorbeeld de kosten van een mobieltje en uitgaan te kunnen betalen.

1.2 Gezondheidsontwikkelingen

Het milieu, roken, bacteriële ziektes en voeding hebben allemaal invloed op de gezondheid. Reden voor de overheid om daaraan te werken. Zo zijn er regels gekomen voor uitstoot van bepaalde (schadelijke) stoffen, zijn er rookvrije werkplekken en is de wetgeving voor het bereiden, bewaren en opslaan van voedsel strenger geworden. Toch blijven er nieuwe problemen ontstaan. Een daarvan is overgewicht.

Overgewicht is in Nederland een explosief groeiend probleem voor de volksgezondheid. 40% van de volwassenen heeft overgewicht en 10% ernstig overgewicht. In 1981 was het percentage mensen met overgewicht 33 procent.

Ernstig overgewicht hangt samen met tal van ziekten zoals diabetes type 2 en hart- en vaatziekten. De jaarlijkse directe kosten in Nederland van ernstig overgewicht worden geschat op 0,5 miljard euro, terwijl de indirecte kosten (ziekteverzuim, productieverlies, uitkeringslasten) geschat worden op 2 miljard euro. Het percentage volwassenen met ernstig overgewicht zal de komende 2 jaar met 50% toenemen. Maar ook het percentage mensen met overgewicht in het algemeen (matig en ernstig overgewicht) zal verder stijgen. Deze verwachting is onder andere gebaseerd op de huidige trend bij kinderen. Kinderen met overgewicht hebben een verhoogde kans om ook op latere leeftijd (ernstig) overgewicht te hebben. De omgeving blijft zodanig veranderen dat het steeds eenvoudiger wordt om te kiezen voor een hogere energie-inname en een lager energieverbruik. Overgewicht wordt met name veroorzaakt door een onbalans tussen bewegen en voeding. Sport kan een belangrijke rol spelen in het tegengaan van overgewicht.

1.3 Sociaal-culturele ontwikkelingen

Individualisering

De verhoudingen in de sport veranderen als gevolg van de individualisering. Een deel van de sporters wil zich niet binden aan vaste uren en/of dagen. Ze kunnen ongeorganiseerd iets ondernemen, bijvoorbeeld door te gaan hardlopen. Maar ook commerciële sportaanbieders als fitnesscentra zijn op deze vraag ingesprongen. Sportverenigingen zijn dus niet langer de enige en logische schakel in het sportaanbod.

Sportdeelname

De landelijke sportdeelname ligt op zo'n 65%. Sportdeelname kan in georganiseerd verband (bij een sportvereniging) en in ongeorganiseerd verband (bij een sportschool of individueel).

Sportdeelname vertoont ook een duidelijke relatie met het inkomen: de sportdeelname onder de laagste inkomens is aanzienlijk minder dan onder de hoogste inkomens.

Sportaanbieders

In 2004 tellen de bijna 29.000 sportverenigingen in Nederland 4,9 miljoen leden. Landelijk is ruim 30% van de Nederlandse bevolking lid van een sportvereniging. Van alle sporthandelingen vindt 53% plaats bij een sportvereniging, terwijl de ongeorganiseerde sport 47% van alle sportactiviteiten voor haar rekening neemt. De ongeorganiseerde sport is hierbij al jaren aan een gestage opmars bezig.

Willen sportverenigingen aantrekkelijk blijven voor de sporter, vooral ook gelet op de individualisering, dan zullen ze rekening moeten houden met de individuele (sport)vraag van mensen¹.

1.4 Ruimtelijke sportontwikkelingen

Veel sportverenigingen hadden in het verleden een eigen sportveld met eigen kantine of een sporthal die vooral voor één bepaalde sport werd gebruikt. Dit is aan het verschuiven naar zogenaamde multifunctionele (sport)voorzieningen. Ook vanuit ongeorganiseerde sporten als bijvoorbeeld skeeleren, skaten en fietsen zijn er wensen. In dit geval een strakke geasfalteerde ondergrond.

Tenslotte is ook het beheer van gemeentelijke sportaccommodaties aan het veranderen. Gemeenten beheerden in 1991 zo'n 60% van de zwembaden en overdekte sportvoorzieningen, nu is dat nog maar 33%. Ook hebben gemeentes minder sportvoorzieningen in de open lucht in beheer. Dit is gedaald naar 75% van het totaal. De rest is in handen van particulieren.

¹ Bron: Mitdoun = Goud! Sportnota provincie Groningen 2007 - 2010

2. Raakvlakken met andere beleidsterreinen

Sportbeleid heeft veel raakvlakken met andere beleidsterreinen. Denk hierbij aan volksgezondheid, de Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning), ouderenbeleid, jeugdbeleid, het onderwijs en ruimtelijke ordening. Sportbeleid is dus niet een op zichzelf staand beleid. Ontwikkelingen in de maatschappij hebben gevolgen voor de sport. De plaats van sport in de Nederlandse samenleving is (onverminderd) belangrijk, de invulling van de infrastructuur en de organisatie van de sport is echter wel aan veranderingen onderhevig.

Sport moet concurreren met andere vormen van vrijetijdsbesteding. Denk bijvoorbeeld aan de opkomst van de computer. Daarnaast zijn 'nieuwe' vormen van sporten en bewegen, zoals bijvoorbeeld skeeleren de laatste jaren steeds populairder. De traditionele sportverenigingen komen hierdoor onder druk te staan. Ze worden geconfronteerd met een terugloop van leden en afnemende beschikbaarheid van vrijwilligers. Dat is met nadruk niet alleen een landelijk beeld, ook sportverenigingen in Hillegom ondervinden dit.

De laatste jaren wordt het belang en de maatschappelijke waarde van sport steeds meer erkend. Sport is méér dan een middel om beleidsdoelstellingen op andere terreinen te realiseren. Sport heeft ook een intrinsieke waarde en is daardoor ook een beleidsdoel op zichzelf. Dat neemt niet weg dat sport wordt gezien als een waardevol middel om beleidsdoelstellingen op andere terreinen te realiseren. Met name vanuit het perspectief van de 'preventieve' gezondheidszorg en vanuit het perspectief van het bevorderen van 'meedoen' in de maatschappij wordt de meerwaarde van sport steeds meer ingezien.

2.1 Wmo

Per 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning in werking getreden. De Wmo draait heel kort gezegd om meedoen. Iedereen moet kunnen meedoen in de samenleving. Binnen de Wmo wordt niet één specifieke plaats toegekend aan sport. De Wmo kent nu negen prestatievelden met verschillende aandachtsgebieden: van vrijwilligerswerk en bevorderen van sociale samenhang tot geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg. Op dit moment zijn er verschillende prestatievelden waar sport een belangrijke bijdrage aan kan leveren.

Drie prestatievelden van de Wmo zijn met name voor de sport belangrijk, namelijk prestatieveld 1; het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in de buurt, prestatieveld 4; het ondersteunen van vrijwilligerswerk en prestatieveld 5; het deelnemen aan het maatschappelijk verkeer.

Als het gaat om het bevorderen van sociale samenhang en de leefbaarheid in buurten en wijken kan sport een goede rol vervullen. Sport heeft een belangrijke waarde voor het vergroten van sociale contacten voor jong en oud. De sportverenigingen zijn een ontmoetingsplaats waar mensen vanuit verschillende achtergronden en leeftijden met elkaar omgaan. Vanuit deze achtergrond kan sport een belangrijke plaats innemen bij het vergroten van de leefbaarheid en de participatie van mensen bevorderen.

Ook het prestatieveld vrijwilligerswerk is belangrijk voor de sport, vooral voor de sportverenigingen. Sporten in verenigingsverband is ondenkbaar zonder de inzet van vrijwilligers: zij zijn de kurk waar de sportverenigingen op drijven. Zonder die onbetaalbare inzet ziet het er niet best uit voor de georganiseerde sport. Vrijwilligerswerk is ook bij uitstek een manier om verantwoordelijkheid te nemen en niet alles van een ander of de overheid te verwachten. Met zijn vrijwillige inzet levert de burger een actieve bijdrage aan de samenleving.

De vrijwilligers bij sportverenigingen worden geconfronteerd met een steeds verdergaande professionalisering. Er worden steeds meer eisen aan hen gesteld. Dat heeft vooral te maken met de hogere eisen die aan accommodaties worden gesteld, bijvoorbeeld op het gebied van Arbo wetgeving en brandveiligheid.

Een goed vrijwilligersbeleid in de sport is onontbeerlijk. Uiteraard is het in eerste instantie aan de verenigingen zelf om hun vrijwilligers goed te ondersteunen, maar ook de gemeente kan bijdragen aan

het scheppen van voorwaarden waardoor het voor vrijwilligers aantrekkelijker wordt om zich in te zetten voor sport.

Daarnaast speelt sport een belangrijke rol bij het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer. Het is belangrijk om mensen met een handicap te stimuleren mee te doen aan sport en beweegactiviteiten en eventuele drempels weg te nemen.

We willen graag dat Hillegommers meedoen aan sport- en beweegactiviteiten en daarbij gebruik maken van de aanwezige voorzieningen.

2.2 Volksgezondheid

Om zo lang mogelijk gezond te blijven, is het belangrijk om te gaan en te blijven sporten. Sport heeft veel raakvlakken met ons gezondheidsbeleid. Het ondersteunen en stimuleren van bewegen in het algemeen en sporten in het bijzonder is een goede manier om de gezondheid van onze inwoners te bevorderen.

De laatste paar jaar zit bewegen weer in de 'lift'. Het percentage Nederlanders dat voldoet aan de norm voor gezond bewegen (minimaal 5 dagen per week een half uur matig intensief bewegen) stijgt van 44% naar 50% in 2004. Sporters scoren hierbij beter dan niet-sporters. Landelijk is de sportdeelname de laatste jaren (licht) gestegen.

Juist als men ouder wordt, is het belangrijk om te blijven bewegen. Jong geleerd is oud gedaan. Het is dus zaak om zowel ouderen als jongeren in staat te stellen voldoende te bewegen en hen zonodig te stimuleren om dat te doen. Dat is niet alleen gezond, dat kan ook goed zijn voor het persoonlijke welbevinden. Sporten, vooral sporten in georganiseerd verband, draagt bij aan sociale contacten en het (leren) omgaan met elkaar.

Vrouwen sporten inmiddels meer dan mannen. Mannen zijn wel oververtegenwoordigd in teamsporten en wedstrijd sport. Terwijl vrouwen vaker solosporten beoefenen zoals fitness².

De basisschooljeugd in Hillegom sport over het algemeen veel. Een kentering treedt op bij de oudere jeugd: zij laten hun lidmaatschap voor wat het is en richten zich meer op vrijblijvende sportactiviteiten zoals skaten en breakdance. Overigens is dit in overeenstemming met het landelijke beeld. Daaruit blijkt dat onder jongens van 14 t/m 18 jaar en meisjes van 15 t/m 18 jaar een kentering is te zien in het lidmaatschap van een sportclub. Sportscholen spelen hier vaak beter op in dan de traditionele verenigingen.

De gemeente Hillegom ziet het als haar taak om te stimuleren dat mensen gaan sporten en dat ook blijven doen.

² Bronnen: 'Wat beweegt Oegstgeest? Concept nota sport. Rob Coli en SCP Rapportage sport 2006

3. Sportdeelname Hillegom

3.1 Ledenaantallen sportverenigingen Hillegom

In Hillegom zijn op dit moment 22 sportverenigingen actief. Daarnaast zijn er drie sportscholen, een squashcentrum en een skicentrum. Hieronder ziet u de ledenaantallen van de sportverenigingen.

Sportverenigingen	Aantal leden
Hillegomse tennisclub	1288
s.v. Concordia	810
Manege Hillegom	450
v.v. Hillegom	398
Balletschool Martha de Rijk	350
Gymnastiekvereniging Jahn	346
v.v. SIZO	276
Hillegomse bridgeclub	205
Badminton BCH	201
SDO Korfbal	181
Olympia '80	170
Basketbal Hillegom '85	113
Jeu de Boules Hillegom	85
Schaakvereniging de Uil	84
Flowerstars	61
Aerobics Tamara Rijnbeek	41
De Vossemeppers	36
SDO Tafeltennis	35
Biljartvereniging de Klipper	23
TVG	20
Senioren badminton	12
Elot	10
Totaal leden sportverenigingen	5195

Let op: om deze tabel op de juiste manier te interpreteren is van belang; er zijn Hillegommers van twee of meer verenigingen lid. Er zijn ook Hillegommers die in Lisse of andere gemeenten sporten.

In percentage betekent dit dat ongeveer 26% van de Hillegomse bevolking lid is van een sportvereniging in Hillegom. Uit landelijke cijfers blijkt zo'n 30% van de Nederlandse bevolking lid te zijn van een sportvereniging.

3.2 Leeftijdsopbouw verenigingen

Wanneer gekeken wordt naar de leeftijdsopbouw van de sportverenigingen die in Hillegom subsidie ontvangen, dan ziet deze er als volgt uit:

Buitensport

Vereniging	< 18 jaar		18-55 jaar		> 55 jaar	
Hillegomse tennisclub	239	19%	646	50%	403	31%
s.v. Concordia	404	54%	296	40%	48	6%
v.v. Hillegom	191	52%	191	46%	7	2%
v.v. SIZO	108	39%	140	51%	28	10%
SDO korfbal	76	42%	83	46%	22	12%
Jeu de Boules Hillegom	2	3%	23	22%	60	75%

Binnensport

Vereniging	< 18 jaar		18-55 jaar		> 55 jaar	
Hillegom '85	62	55%	51	45%	0	0%
BCH	109	54%	77	38%	15	8%
Jahn	166	52%	31	10%	125	39%
Olympia '80	142	84%	11	6%	17	10%
Flowerstars	56	92%	5	8%	0	0%
SDO tafeltennis	1	3%	14	40%	20	57%

Een aantal opvallende cijfers hebben we rood gemaakt. Voetbalvereniging SIZO heeft procentueel minder jeugdleden dan de andere twee voetbalverenigingen. De tennisvereniging en gymnastiekvereniging Jahn hebben veel 55-plussers in hun ledenbestand. Olympia '80 en de Flowerstars hebben bijna alleen maar jeugdleden.

3.3 Commerciële sportaanbieders / ongeorganiseerde sport

De drie sportscholen in Hillegom hebben gezamenlijk ruim 3300 leden. Het skicentrum trekt op jaarbasis 14.000 klanten. Deze klanten komen uit de hele regio. Hetzelfde geldt voor het squashcentrum.

Cijfers over het aantal Hillegommers dat ongeorganiseerd sport en beweegt (wandelt, fietst, skate etc) zijn onbekend.

3.4 Actiepunt sportdeelname

Actiepunt

Om meer inzicht te krijgen in cijfers over sportdeelname in georganiseerd en ongeorganiseerd verband stellen we voor een meetmodel te ontwikkelen. In dit meetmodel kijken we naar de sportdeelname en het sportaanbod in Hillegom. Omdat we graag zien dat mensen sporten en bewegen en een gevarieerd sportaanbod willen houden is het belangrijk een overzicht te hebben van de stand van zaken in de sport.

3.5 Onderzoek GGD Hollands Midden

De GGD Hollands Midden doet veel onderzoek naar o.a bewegen en overgewicht. Bij de GGD zijn de volgende gegevens over Hillegom bekend.

Overgewicht

Onderzoek wijst uit dat 15% van de 10-14 jarigen in Hillegom overgewicht heeft. Hiermee scoort Hillegom gemiddeld ten opzichte van andere gemeenten in ZHN (Zuid-Holland Noord). Ernstig overgewicht heeft 4,1% in deze leeftijdsgroep, tegenover 2,4% gemiddeld in de regio.

Bij de 19-64 jarigen is het percentage mensen met overgewicht in Hillegom gestegen van 40% in 2000 naar 46% in 2005. Het gemiddelde in ZHN in 2005 is 43%.

Bewegen

Van de jongeren tussen de 12 en 17 jaar in de cluster Hillegom voldoet 18% aan de beweegnorm. Het gemiddelde van jongeren in ZHN is 13%.

In de leeftijdsgroep 18-26 jaar voldoet 60% van de Hillegommers aan de beweegnorm. In de leeftijdsgroep tot en met 64 jaar is dit 62% en in de leeftijdsgroep 65-94 jaar voldoet 61% aan de beweegnorm*.

Conclusie

Als we de nu bekende cijfers in Hillegom tegenover de cijfers van de regio ZHN zetten dan scoort Hillegom gemiddeld. De cijfers benadrukken dat ondanks de positieve effecten het lang niet vanzelfsprekend is dat mensen voldoende bewegen. Dit geldt in het bijzonder voor jongeren. Daarbij komt dat rond de 40% van de volwassenen in Hillegom niet voldoet aan de minimale Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen.

Overgewicht is vaak een gevolg van te weinig bewegen. Dit rechtvaardigt beleid waarin mensen worden aangemoedigd te sporten en bewegen.

In bijlage 2 kunt u meer informatie vinden van cijfers over bewegen, overgewicht en voeding in Hillegom.

* De Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen voor volwassenen: minimaal 5 dagen per week een half uur lichamelijk actief; de norm voor jongeren t/m 18 jaar is strenger: elke dag minimaal een uur actief.

4. Doel van het sportbeleid

4.1 Visie op sport in Hillegom

Sport en bewegen bevordert de gezondheid, sociale integratie en participatie. We streven een hoge sportparticipatie na in Hillegom.

4.2 Doelstelling sport in Hillegom

Het bevorderen van de mogelijkheden voor zoveel mogelijk inwoners van Hillegom om aan sport en bewegingsactiviteiten deel te nemen.

De gemeente Hillegom vindt het belangrijk dat zoveel mogelijk mensen kunnen sporten en van sport genieten. Sporten moet voor iedereen mogelijk zijn. Voor de gemeente Hillegom staat niet de prestatie centraal maar gaat het erom dat mensen deelnemen aan sport en hier plezier aan beleven. Met dit uitgangspunt sluit de gemeente aan op landelijk sportbeleid. Het kabinet spreekt de ambitie als volgt uit: "Nederland is een sportieve samenleving waarin zowel veel aan sport wordt gedaan als van sport wordt genoten".

Natuurlijk zijn we er trots op als Hillegommers sportieve prestaties van formaat neerzetten. Uiteraard hebben we daar aandacht voor, maar onze ambitie richt zich vooral op zoveel mogelijk mensen te laten sporten en bewegen.

Sport en bewegen kan op veel manieren. Je kunt lid zijn van een sportvereniging, maar je kunt ook op eigen gelegenheid gaan hardlopen of bij een sportschool trainen. Sporten kan in competitieverband maar kan ook recreatief. Sport is ook 'sportief recreëren'; een flinke fietstocht, skaten, of een stuk wandelen door het bos. Kortom, sport omvat allerlei vormen van bewegen. Het sportbeleid van de gemeente moet ook meer inhouden dan zorgen voor voorzieningen voor verenigingen. Ook buiten de sportvelden moeten er voldoende mogelijkheden zijn om te bewegen³.

4.3 Rol van de gemeente Hillegom

De gemeente treedt op als regisseur. Initiatief tot en uitvoering van activiteiten laten we zoveel mogelijk over aan verenigingen en andere maatschappelijke organisaties. Bij het invullen van de regiefunctie zijn we ondersteunend en faciliterend. Subsidieverstrekking is daarbij een praktisch instrument. We stimuleren sportaanbieders hun eigen verantwoordelijkheid op te pakken om uitdagingen aan te gaan en kansen te benutten.

4.4 Huidig sportaanbod en sportaccommodaties

Op dit moment bestaan de sportaccommodaties in Hillegom uit een openlucht zwembad, een sporthal en twee gymnastiekzalen. Daarnaast zijn er twee sportparken, Weerestein en de Zanderij, met o.a. tennisbanen, korfbal, jeu de boules en voetbalvelden. Ook zijn er drie sportscholen, een squashcentrum, een manege en een skicentrum. Al met al beschikken we over een gevarieerd sportaanbod en verschillende accommodaties. Kijken we over de gemeentegrens heen, dan zien we daar eveneens een sportaanbod waar veel Hillegommers gebruik van maken, denk bijvoorbeeld aan hockeyvereniging Hisalis, atletiekvereniging de Spartaan, Ren en toervereniging de Bollenstreek en de ijsbaan in Haarlem.

4.5 Toekomstige positie

De gemeente wil graag dat zoveel mogelijk mensen sporten. Sport biedt mensen de mogelijkheid om te ontspannen, zich in te spannen en elkaar te ontmoeten. Voorwaarde om te kunnen sporten is dat er voldoende accommodaties zijn. Van oudsher hebben gemeenten een sterke rol gespeeld bij de

³ Bron: o.a. Wat beweegt Oegstgeest? Concept nota sport. Rob Coli.

sportaccommodaties. Zonder gemeentelijke steun was er nooit zo'n omvangrijk sportaanbod in Nederland tot stand gekomen als er nu is. Ongeveer de helft van alle sport vindt plaats bij sportverenigingen. De laatste jaren zijn de commerciële sportaanbieders sterk in opkomst.

Om ervoor te zorgen dat er veel mensen blijven sporten en bewegen bouwen we verder op drie pijlers:

De pijlers van ons sportbeleid zijn:

1. Stimuleren dat mensen sporten en bewegen
2. Ondersteuning van sportverenigingen
3. Faciliteren van goede accommodaties.

5. Sportstimulering (pijler 1)

5.1 Stimuleren dat mensen gaan en blijven sporten

Sport heeft vele positieve effecten, het is gezond, je wordt er fitter van, je leert nieuwe mensen kennen, je inzetten voor een bepaald doel en je gaat er beter van in je vel zitten. Vanwege al deze positieve effecten zien wij graag zoveel mogelijk mensen sporten en bewegen.

5.2 Doelstelling sportstimulering

De doelstelling die de gemeente Hillegom heeft voor de pijler sportstimulering is:

Bevorderen dat zoveel mogelijk mensen in Hillegom gaan of blijven sporten

5.3 Aandacht voor speciale groepen

De landelijke overheid gebruikt sport de laatste jaren steeds meer als middel om 'kwetsbare' groepen bij de samenleving te betrekken. Uit landelijke cijfers blijkt echter ook dat de sportdeelname van bepaalde groepen in onze samenleving achterblijft. Denk hierbij aan allochtonen, mensen met een handicap en ouderen. Juist voor deze groepen is bewegen en het gevoel hebben erbij te horen belangrijk. Speciale aandacht voor deze groepen is daarom op zijn plaats.

In de pijler sportstimulering hebben we de komende jaren extra aandacht voor de volgende groepen:

- Jeugd (4-12 jaar)
- Jongeren (13-18 jaar)
- Ouders
- Allochtonen
- Mensen met een handicap
- Senioren (55+)

Om deze groepen te bereiken willen wij ook maatschappelijke organisaties benaderen en waar mogelijk samenwerking zoeken.

5.3.1 Jeugd 4 – 12 jaar

Uit gesprekken met de basisscholen en verenigingen ontstaat een beeld dat de jeugd veel sport en beweegt. Uit onderzoek naar de JeugdSportPas blijkt dat 71% van de basisschool kinderen in Hillegom lid was van een sportvereniging. Het is zaak een hoge sportdeelname vast te houden. Landelijk was in 1995 64% van de jeugd lid van een sportvereniging. Als jeugd vroegtijdig in aanraking komt met sport dan zijn de positieve effecten daarvan op latere leeftijd ook zichtbaar. Jong geleerd is immers oud gedaan. Uit onderzoek blijkt dat als kinderen voor hun 12^e jaar zijn begonnen met sport, de kans aanzienlijk groter is dat zij op latere leeftijd blijven of weer gaan sporten.

Om de jeugd aan het sporten te houden zet de landelijke overheid bij deze doelgroep de komende jaren hoog in op de samenwerking tussen sportaanbieder, onderwijs en kinderopvang (Brede School). Op verschillende plaatsen in het land zien we voorbeelden ontstaan waar kinderen na schooltijd kunnen sporten en bewegen. Doel hierbij is om bij kinderen een basis te leggen voor een leven lang bewegen.

5.3.1.1 Bewegen op school

Het onderwijs is een belangrijke partner om kinderen in aanraking met sport en bewegen te brengen. Op school kan de basis worden gelegd voor een houding van een leven lang actief bewegen. Binnen het onderwijs is tijd ingeruimd voor gymnastiek. Op dit moment werken de meeste basisscholen in Hillegom gedeeltelijk met een vakleerkracht. De vakleerkracht geeft hier vaak de toestellessen, de groepsleerkracht doet de spelles. Dit wordt o.a. bekostigd uit een eenmalige subsidie van de gemeente Hillegom. Deze subsidie loopt in 2009 af. Vanaf 2009 bekostigen de scholen dit zelf. Het is de bedoeling

om scholen daarbij financieel te ondersteunen. Onderzoek toont de volgende meerwaarde van vakleerkrachten Lichamelijke Opvoeding aan:

1. Een vakleerkracht heeft een duidelijke positieve invloed op de motorische vaardigheden van kinderen.
2. Onderzoek van het Pim Mulier-instituut (onderzoeksbureau gericht op sport) laat zien dat de leerlingen die van een vakleerkracht les hadden vaker zijn gaan sporten!!
3. Een vakleerkracht houdt volgens het Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) de veiligheid beter in de gaten.
4. Stichting Consument en Veiligheid stelt naar aanleiding van een onderzoek naar ongevallen in het bewegingsonderwijs dat vakdocenten beter weten wat hun taken en bevoegdheden zijn en het daarom van belang is om te zorgen voor een groeiend aandeel vakdocenten.
5. Onderzoek van de GGD onder scholen wijst uit dat scholen het een gemis vinden als er geen vakleerkracht lichamelijke opvoeding is. Groepsleerkrachten vinden zelf dat zij niet goed les in het bewegingsonderwijs kunnen geven. Bovendien zijn ze niet allemaal bevoegd.

Landelijk

Landelijk heeft rond de 40% van de basisscholen een vakleerkracht. In 9% van de gevallen geeft de vakleerkracht ook alle lessen bewegingsonderwijs.

Hillegom

Met uitzondering van de Toermalijn (de Vrije School), die op een andere manier bewegingsonderwijs geeft en de Marijke school hebben alle scholen in Hillegom sinds 2006 de beschikking over een vakleerkracht voor een aantal uren per week.

5.3.1.2 Naschools sportaanbod

Naast goed bewegingsonderwijs in het schoolprogramma moeten we de mogelijkheden van de buitenschoolse opvang en de Brede School zo goed mogelijk benutten. De gemeente ziet graag dat sportactiviteiten onderdeel uitmaken van het programma dat de Brede School en de buitenschoolse opvang aanbieden. Dit soort activiteiten moet ook beschikbaar zijn voor kinderen die geen lid zijn van een buitenschoolse opvang.

De gemeente Hillegom ziet zichzelf als facilitator/regisseur. De uitvoering ligt bij de buitenschoolse opvang, scholen en de sportaanbieders.

5.3.1.3 Impuls Brede School en combinatiefuncties sport en cultuur

Het huidige kabinet maakt werk van de Brede Schoolontwikkeling om kinderen in aanraking te laten komen met sport en cultuur. Zij wil gemeenten een structurele impuls geven om met het creëren van combinatiefuncties meer samenhang tussen onderwijs, sport en cultuur te kunnen waarborgen in de Brede Scholen.

Met deze impuls worden de volgende doelen nagestreefd:

- Uitbreiding van het aantal Brede Scholen met sport en cultuuraanbod zowel in het primair als voortgezet onderwijs.
- De versterking van sportverenigingen met het oog op hun maatschappelijke functie en de inzet van sportverenigingen voor het onderwijs, de naschoolse opvang en de buurt.
- Het stimuleren van een dagelijks sport en beweegaanbod op en rond de scholen voor alle leerlingen.

De Impuls Brede School, sport en cultuur zal na de start in de grote steden vanaf 2009 verder worden uitgezet in alle gemeenten. Het gaat om subsidie die rechtstreeks aan het gemeentefonds wordt toegevoegd. Gemeenten tekenen een overeenkomst met het Rijk om combinatiefuncties te realiseren. De kosten hiervan worden gedeeld: 40% uit landelijke subsidies en 60% vanuit de gemeente.

Naar alle waarschijnlijkheid komt Hillegom in 2011 in aanmerking voor deze impuls. De gemeente heeft hier een regie functie. De combinatiefunctie kan zowel worden opgezet op de basisschool als op een middelbare school. Een voorbeeld van een combinatiefunctie is een vakleerkracht Lichamelijke Opvoeding die na schooltijd een sportprogramma opzet of trainingen voor een aantal verenigingen verzorgt.

5.3.2 Jongeren 13 – 18 jaar

De volgende doelgroep vormen de jongeren. Een kwetsbare groep zo geven verenigingen in Hillegom aan. Ze bewegen weinig en haken gemakkelijk af bij verenigingen. Ook uit landelijke cijfers ontstaat dit beeld. Jongeren krijgen andere interesses zoals uitgaan, computeren, en/of een baantje op zaterdag. Terwijl sport juist voor jongeren heel belangrijk is in hun ontwikkeling. Samen met sportaanbieders moeten we ervoor zorgen dat deze groep blijft sporten of andere sporten gaat proberen. Jongeren laten zien hoe leuk sporten is en ze in aanraking brengen met verschillende sporten is daarom heel belangrijk.

Uit onderzoek van de GGD Hollands Midden blijkt dat in 2003 18% van de Hillegomse jongeren voldeed aan de beweegnorm (zie bijlage 2). De beweegnorm voor jongeren staat voor elke dag minimaal een uur bewegen. Dit percentage willen we de komende jaren met een aantal projecten verhogen.

5.3.3 Ouders

Uiteraard is het ook voor ouders goed om te sporten. Daarbij hebben ouders ook een voorbeeldfunctie. Uit onderzoek blijkt dat kinderen vaker sporten als hun ouders ook sporten. Zien sporten doet sporten. Door middel van sport kunnen een gezonde leefstijl en belangrijke normen en waarden worden meegegeven. Ouders spelen een belangrijke rol in het benadrukken van het belang van sport en bewegen bij kinderen.

5.3.4 Allochtonen

De sportdeelname onder allochtonen - zo blijkt uit onderzoek - ligt zo'n 10% lager dan onder autochtonen. De laatste jaren wordt dit verschil kleiner. Vooral allochtone vrouwen sporten en bewegen aanzienlijk minder. Sport en bewegen bevordert de fitheid, gezondheid, emancipatie, en integratie. Maar bijvoorbeeld ook de taalvaardigheid! Zo organiseert gymnastiekvereniging Jahn o.a. een uur bewegen voor allochtone vrouwen. Wij vinden dit een prachtig initiatief.

Daarnaast blijkt dat allochtone jongens wel lid worden van een sportvereniging (met name voetbal) maar dat het moeilijk is om deze groep vast te houden. Binden aan de vereniging staat hier centraal.

5.3.5 Mensen met een handicap

Jongvolwassenen (6 t/m 24 jaar) met een handicap blijken niet minder aan sport te doen dan jongvolwassenen zonder beperking. Overigens moeten jongeren met een beperking wel meer moeite doen om te kunnen sporten. In de leeftijdsgroep 25-79 jarigen ligt de sportdeelname van mensen met een beperking op 39% tegen 70% voor mensen zonder beperking. Tussen 1995 en 2003 tekent zich geen duidelijke verbetering af in die verschillen⁴.

⁴ Rapportage sport 2006 Sociaal en Cultureel Planbureau. Koen Breedveld

5.3.6 Mensen boven de 55 jaar

Door de vergrijzing zullen meer mensen in de toekomst een beroep doen op de zorg en gezondheidszorg. Ook voor de sport is vergrijzing een punt van aandacht. Naarmate ouderen meer gaan sporten ontstaat een nieuwe groep sporters met (vermoedelijk) andere wensen en behoeftes. Ouderen zijn wel al meer gaan sporten maar zijn nog lang niet zo sportief actief als jongeren. Daarom wil de gemeente initiatieven gericht op sport en beweging van 55-plussers ondersteunen. Voorwaarde in Hillegom is doorstroming naar reguliere sportverenigingen of andere sportaanbieders. Tevens is het een interessante groep voor vrijwilligerswerk. Op dit moment voldoet 61% van de Senioren in Hillegom aan de minimale beweegnorm van 30 minuten per dag.

5.4 Actiepunten sportstimulering

Om sport en bewegen te stimuleren stellen we voor de aandachtsgroepen de volgende projecten voor.

5.4.1 Jeugd 4 – 12 jaar

Kennismaking met de sportaanbieder

In het schooljaar 2007- 2008 is een regeling gestart waarbij scholen de sportaanbieders kunnen benaderen om tijdens de gymles of na schooltijd sportkennismakingslessen te geven aan de leerlingen. (NB. Uiteraard kan dit ook andersom; de sportaanbieder benadert de basisschool). Het is hierbij de bedoeling dat de leerlingen kennis kunnen maken met verschillende sporten, zodat zij een gerichtere keuze kunnen maken voor een bepaalde sport. Inmiddels maken veel scholen gebruik van deze regeling. De regeling is voor één jaar afgesproken (2008). Scholen en sportaanbieders zien graag continuïteit in deze regeling. Wij stellen dan ook voor om deze regeling te continueren.

Vakleerkracht

Iedere school in Hillegom moet een vakleerkracht hebben. In het kader van goed en verantwoord bewegingsonderwijs is het belangrijk om deze lessen te laten geven door mensen die hierin gespecialiseerd zijn.

Personele inzet van vakleerkrachten is geen verantwoordelijkheid van de gemeente, maar liggen bij de scholen en de schoolbesturen. De gemeente vindt sport en bewegen op school belangrijk in het kader van het gezondheidsbeleid.

Combinatiefuncties

Ontwikkel combinatiefuncties zoals bedoeld in de impuls (zie § 5.3.1.3) om de Brede School tot ontwikkeling te laten komen. De combinatiefunctionaris wordt de spin in het web tussen school, sportaanbieder en buitenschoolse opvang en zorgt ervoor dat kinderen ook na schooltijd in aanraking komen met sport en bewegen (en cultuur). Overigens hoeft de combinatiefunctie niet een volledig nieuwe functie te zijn. De vakleerkracht Lichamelijke Opvoeding kan zijn lessen gymnastiek geven en naschooltijd trainingen verzorgen voor sportverenigingen.

Stap 1 investeer als gemeente in het kader van stimuleren van de jeugd tot sporten in bewegen in vakleerkrachten en sluit een overeenkomst met de scholen.

Stap 2 ontwikkel combinatiefuncties. De combinatiefunctionaris wordt de spin in het web tussen school, sportaanbieder en buitenschoolse opvang.

De combinatiefunctie kan ook op een middelbare school worden ontwikkeld.

Kinderen van ouders met een minimum inkomen

Iedereen moet kunnen sporten. Vooral voor kinderen is het belangrijk in hun ontwikkeling. De ISD (intergemeentelijke Sociale Dienst Duin en Bollenstreek) heeft een bijzondere bijstandsregeling voor deelname aan sportieve of culturele activiteiten.

Voor inwoners die het financieel wat minder hebben is het mogelijk om per gezinslid € 100,00 te ontvangen. Dit bedrag kan o.a. besteed worden aan contributies voor sportverenigingen.

Daarnaast is een aantal jaar geleden het Jeugd sportfonds Zuid-Holland opgericht. Het Jeugd sportfonds is opgericht om kinderen van minder draagkrachtige ouders te laten sporten. Het heeft zich tot doel gesteld dat alle kinderen kunnen sporten.

De contributie wordt rechtstreeks door het Jeugd sportfonds aan de vereniging overgemaakt. In de signalering van deze kinderen ligt een belangrijke taak bij de leerkracht op school.

Aan deze twee regelingen moet meer bekendheid worden gegeven.

5.4.2 Jongeren 13 –18 jaar

Kennismaking met de sportaanbieders op het Fioretti college

Het Fioretti college is gestart met het Fioretti plus programma. Leerlingen maken onder schooltijd kennis met verschillende sporten en sportorganisaties. Het programma loopt al met (financiële) steun van de gemeente en is succesvol. Ook deze regeling willen we graag continueren.

Sport op straat

De gemeente stimuleert sportieve straat activiteiten. De ambulant jongerenwerker en tienerwerker van Spant Welzijn organiseren verschillende sportieve activiteiten voor jongeren. Bijvoorbeeld voetbaltoernooien in de wijk en zelfverdediging cursussen. De belangstelling voor deze activiteiten is in het algemeen groot en het is daarom belangrijk dat deze activiteiten doorgaan. Als gemeente zien we graag dat jongeren aan deze activiteiten deelnemen.

E-fitness

E-fitness is een fitnesscentrum voor interactieve gaming. Geen spelletjeshal maar een serieuze bewegingsruimte waar gaming, entertainment en fitness bij elkaar komen. En waar jongeren en ook senioren, net als op een sportschool, begeleiding krijgen en bewegingsprogramma's kunnen doorlopen. Deze combinatie is op dit moment volop in ontwikkeling en aantrekkelijk om (bijvoorbeeld) jongeren aan te moedigen meer te bewegen.

Onderzoek de rol die de gemeente past om E-Fitness te ondersteunen.

5.4.3 Ouders

Ouders spelen een belangrijke rol in het benadrukken van het belang van sport en bewegen bij kinderen. Ondersteun en initieer een project waarbij ouders op hetzelfde tijdstip kunnen sporten als hun kind en probeer daarmee de betrokkenheid van de ouders bij de sportvereniging van het kind te vergroten.

5.4.4 Allochtonen

Sport speelt een belangrijke rol bij de integratie en participatie. Wij juichen daarom initiatieven, gericht op het verhogen van de sportdeelname van allochtone vrouwen, toe en het binden van allochtone jongeren aan de vereniging. De gemeente bekijkt hoe zij een ondersteunende rol kan spelen.

5.4.5 Mensen met een handicap

We willen sportorganisaties met klem uitnodigen om niet sportende mensen met een handicap deel te laten nemen aan sport. Sport speelt eveneens een belangrijke rol bij de integratie en participatie van deze groep. Voor mensen met een handicap zien we graag dat zij ook kunnen meedoen aan georganiseerde sportactiviteiten. Sport vormt voor de gemeente een belangrijk middel om deze groep in de samenleving te betrekken.

5.4.6 Senioren (55+)

Het percentage Senioren dat lid is van een sportaanbieder willen we verhogen. In 2008 is ongeveer 40% van de 55-plussers lid van een sportvereniging of commerciële sportaanbieder. Hiervoor willen we een nieuw project opzetten. Een landelijk bekend project daarbij is het "GALM project". GALM staat voor het 'Groninger actief leven model'. Hierbij wordt elk jaar een groep 55-plussers uitgenodigd om tegen een gering bedrag een fittest te doen en vervolgens kennis te maken met een aantal sporten. Belangrijk daarbij in Hillegom is dus de doorstroming naar de sportclub.

Actiepunten sportstimulering

- Voortzetting subsidieregeling sportkennismaking.
- Investeer in vakleerkrachten en sluit een overeenkomst met de scholen.
- Ontwikkel combinatiefuncties. De combinatiefunctionaris wordt de spin in het web tussen school, sportaanbieder en buitenschoolse opvang.
- Voortzetting kennismaking met de sportaanbieder op het Fioretti college.
- Voortzetting sport op straat.
- Onderzoek ondersteuning E-fitness.
- Project sporten en ouders.
- Regelingen voor kinderen van minima beter bekend maken.
- Ondersteun projecten voor allochtonen, mensen met een handicap.
- Zet een project op voor senioren (55+).

5.5 Beoogde resultaten sportstimulering

Jeugd 4-12 jaar

- Minimaal handhaven van het huidige percentage (70%) lid van een sportvereniging in 2012.

Jongeren 13-18 jaar

- In de leeftijdsgroep 13 tot en met 18 jaar stijgt het percentage dat voldoet aan de beweegnorm van 18% naar 25% in 2012.

Ouders

- In 2012 loopt er bij tenminste één sportaanbieder een project waarin ouders op hetzelfde tijdstip als hun kinderen kunnen sporten.

Allochtonen

- In 2012 lopen er bij tenminste twee sportaanbidders projecten waarin de sportdeelname van vrouwen wordt bevorderd en een project (bij voorkeur bij de voetbalclub) waarin het binden van jongeren centraal staat.

Mensen met een handicap

- In 2012 zijn er minimaal drie nieuwe sportmogelijkheden voor mensen met een handicap.

Senioren (55+)

- 75% van de aangeschreven doelgroep neemt deel aan de fittest van het GALM project.
- Het percentage dat voldoet aan de dagelijkse beweegnorm stijgt in 2012 naar 66% (nu 61%).
- 50% van de 55-plussers is lid van een sportclub in 2012.

6. Sportverenigingen (pijler 2)

6.1 Verenigingen verdienen steun

Verenigingen zijn belangrijk voor veel sporters. Verenigingen bieden niet alleen een plek om te sporten maar bieden ook de gelegenheid om anderen te ontmoeten en om jezelf te ontplooien (bijvoorbeeld via vrijwilligerswerk). Vrijwilligerswerk staat onder druk door allerlei maatschappelijke ontwikkelingen. Veel sportverenigingen kampen met een tekort aan vrijwilligers. Dat is zorgelijk en maakt dat ondersteuning van verenigingen nodig is.

Het SCP signaleert dat de schaalvergroting bij verenigingen heeft doorgezet. Het gemiddeld aantal leden van een vereniging is gestegen van 164 in 2001 tot 174 in 2004. Het groeiende ledenaantal heeft niet geleid tot meer financieel bloeiende verenigingen. Ten opzichte van 2000 waren er in 2003 minder verenigingen die financiële middelen konden toevoegen aan hun reserves (38% tegenover 44% in 2000).

Hillegomse verenigingen noemen de volgende knelpunten:

1. Vrijwilligers vinden
2. Professionalisering van vrijwilligerswerk
3. Afname leden sportverenigingen
4. Beperkende accommodaties

Dit komt overeen met het landelijke beeld. Hier worden vrijwilligers, ledental en financiën het meest genoemd als knelpunten.

6.2 Doelstelling van de gemeente

In stand houden van een gezonde verenigingsinfrastructuur.

6.3 Ondersteuning vrijwilligers

Sportverenigingen kunnen niet zonder vrijwilligers. Het is voor verenigingen dan ook van levensbelang een goed vrijwilligersbeleid te hebben waarbij werving en behoud centraal staan. Het is aan de vereniging hiervoor te zorgen. Onduidelijk is hoeveel verenigingen een actief vrijwilligersbeleid voeren waarbij iemand belast is met de coördinatie en organisatie van vrijwilligers. Vrijwilligers af en toe in het zonnetje zetten, waardering uiten, het aanbieden van trainingen bij de eigen sportbond en zorgen voor duidelijke taakomschrijvingen, het zijn anno 2008 belangrijke voorwaarden.

Wat is de rol van de gemeente Hillegom? We kunnen vrijwilligers helpen zoeken en vrijwilligers helpen aan kwalificaties. Sportverenigingen worden in toenemende mate geconfronteerd met wet en regelgeving. Zo moet een vrijwilliger achter de bar tegenwoordig beschikken over het diploma sociale hygiëne en is er een drank en horecaverunning nodig voor een kantine. We vinden het heel belangrijk dat vrijwilligers de juiste scholing hebben om de bar draaiende te houden of een wedstrijd te kunnen fluiten. Op die manier kunnen we als gemeente eraan bijdragen dat vrijwilligers goed werk kunnen leveren.

Ook met het zoeken naar vrijwilligers kan de gemeente Hillegom ondersteuning bieden. We stimuleren verenigingen vind en bind acties op te zetten. Activiteiten die vanaf 2009 in de planning staan zijn een 'beursvloer' en een vervolg op de 'maatschappelijke stages'. In de beursvloer worden potentiële vrijwilligers en verenigingen aan elkaar gekoppeld. De maatschappelijke stages kunnen worden ingezet om jongeren kennis te laten maken met vrijwilligersbeleid en als vrijwilliger bij de eigen vereniging aan de slag te gaan. SV Concordia heeft aan de pilot maatschappelijke stages in Hillegom vier nieuwe (jonge) vrijwilligers overgehouden.

Nieuw is het zoeken en ondersteunen van vrijwilligers niet. De gemeente Hillegom heeft al vrijwilligersbeleid ontwikkeld ("De vrijwilligers van Hillegom, steunpilaren van de samenleving" september 2002). Hierin staat het vinden, binden en ondersteunen van de vrijwilliger centraal. Voor de uitvoering van de vrijwilligersondersteuning wordt Spant Welzijn gesubsidieerd. Spant Welzijn organiseert cursussen waar verenigingen kosteloos aan mee kunnen doen. Verder adviseren ze op afroep, ondersteunen bij het aanvragen van subsidies en fondsen. Sportverenigingen zijn bekend met het aanbod, maar kunnen er allicht meer uithalen. Geef Spant Welzijn opdracht te onderzoeken hoe dat kan en laat haar indien nodig aanpassingen doen in het vrijwilligers ondersteuningspakket.

6.4 Bedrijfsvoering ondersteunen

Verenigingen worden bestuurd door vrijwilligers. Zij worden in toenemende mate geconfronteerd met wet- en regelgeving waar zij aan moeten voldoen. Daarnaast moeten ze zorgen dat ze hun 'bedrijfsvoering' op orde hebben. Het is niet voldoende om te zorgen dat de trainingen en de wedstrijden voor hun leden zijn geregeld. Er komt meer kijken bij het besturen van een vereniging. Een goede vereniging heeft de financiën op orde zonder grote externe afhankelijkheid, heeft veel aandacht voor het verenigingskarakter en voldoet zo optimaal mogelijk aan de (individuele) wensen van leden. De continuïteit van de vereniging en maatschappelijke ontwikkelingen dienen voldoende aandacht te krijgen.

Ook de gemeente Hillegom stelt eisen aan sportverenigingen. Wij verwachten dat zij hun organisatie op orde hebben en dat ze voldoen aan de geldende wet en regelgeving. Om verenigingen niet onnodig te belasten met regels kunnen we onze gemeentelijke regels nalopen op bepalingen die niet meer van deze tijd zijn.

Daarnaast vindt de gemeente Hillegom het belangrijk dat verenigingen weten hoe zij er in hun bedrijfsvoering voor staan en hun sterke en zwakke punten kennen. Sportservice Zuid- Holland kan hiervoor een screening afnemen waarbij de vereniging wordt doorgelicht. In 2009 bekijken we of hier onder verenigingen behoefte aan bestaat.

6.5 Gezond sporten stimuleren

Voor verenigingen is het ook belangrijk dat zij gezonde sportbeoefening aanbieden. Denk hierbij aan het voorkomen van blessures, stimuleren dat leden EHBO cursussen hebben gevolgd. Landelijk zijn er 1,5 miljoen sportblessures per jaar, waarvan ongeveer de helft medisch behandeld wordt. Vooral voetbal zorgt voor blessures.

De sportsector moet een gezonde omgeving aanbieden voor sporters, bezoekers en jeugd. Vanaf 1 juli 2008 zijn sportverenigingen daarom verplicht om een rookvrije kantine aan te bieden.

6.6 Actiepunten verenigingsondersteuning

Om verenigingen te ondersteunen stellen we het volgende voor:

- *Thema avonden voor sportaanbieders, onderwijs en gemeente*

We laten thema-avonden organiseren tussen sportverenigingen, commerciële sportaanbieders, onderwijs en de gemeente. In Hillegom zit veel kennis. Doel daarbij is om deze kennis met elkaar te delen (best practices krijgen het woord) en van elkaar te leren.

- *Ondersteuning Spant Welzijn*

Sportverenigingen kunnen vrijwilligersondersteuning krijgen. Spant Welzijn wordt hiervoor gesubsidieerd. Sportverenigingen kennen het aanbod. Geef opdracht aan Spant Welzijn te onderzoeken hoe sportverenigingen meer en beter gebruik kunnen maken van de ondersteuningsmogelijkheden die Spant Welzijn biedt.

- *Extra ondersteuningsmogelijkheden*

Maak het mogelijk (vanuit de stimuleringssubsidie) dat verenigingen extra ondersteuning krijgen voor het trainen van vrijwilligers, ledenwerving of ledenbinding.

- *Vind en bind acties*

Laat wervingsacties opzetten voor het vinden van vrijwilligers met en door verenigingen. Spant Welzijn heeft een belangrijke coördinerende taak bij deze activiteiten.

- *Ondersteuning bedrijfsvoering*

Onderzoek of er behoefte is aan een screening door Sportservice Zuid- Holland onder verenigingen. Bij deze (onafhankelijke) test komen de sterke en zwakke punten van de vereniging naar voren. Deze test vormt vaak een eerste stap naar een beleidsplan.

We vinden het belangrijk dat zoveel mogelijk verenigingen een beleidsplan hebben. Dit beleidsplan hoeft echt geen wetenschappelijk stuk te zijn maar zet de belangrijkste doelen van de vereniging voor de komende jaren op een rij. Daarbij kunnen wij dan een regierol opnemen en verenigingen/ organisaties met elkaar in contact brengen.

- *Website*

Sport en bewegen krijgt een duidelijke plaats op de gemeentelijke website. Benoem daar de sportaanbieders, contactpersonen etc.

Actiepunten verenigingsondersteuning

- Thema avonden tussen sportvereniging en gemeente.
- Ondersteuning Spant Welzijn.
- Extra ondersteuningsmogelijkheden.
- Vind en bind acties.
- Ondersteuning bedrijfsvoering.
- Website

6.7 Beoogde resultaten

- Sportverenigingen zijn blijvend in staat hun belangrijke bijdrage aan de sociale kwaliteit van de samenleving te bieden.
- Verenigingen hebben in 2012 minimaal evenveel vrijwilligers als in 2008.
- Sportverenigingen maken meer en beter gebruik van Spant Welzijn, het vrijwilligersondersteuningspunt in Hillegom.

7. Sportaccommodaties (pijler 3)

7.1 Goede accommodaties zijn essentieel

De aanwezigheid van goede sportaccommodaties is een van de belangrijkste voorwaarden om een goed gemeentelijk sportbeleid te kunnen voeren. Accommodaties bieden mensen de ruimte om te kunnen sporten.

De gemeente ziet het als haar taak om te zorgen voor voldoende en goede accommodaties. De laatste jaren zien we in Nederland een trend om sportvelden naar de randen van een gemeente te verplaatsen. Voor de sport is dit een zorgelijke ontwikkeling. Zeker voor kinderen is het belangrijk dat sportvelden gemakkelijk te bereiken zijn zonder dat zij altijd door ouders moeten worden gebracht.

Daarnaast is het belangrijk om in je eigen woonwijk sportief te kunnen zijn, ook daar moet aandacht voor sportveldjes zijn.

7.2 Doelstelling accommodatiebeleid

1. Voldoende accommodaties in Hillegom
2. Goed onderhouden accommodaties die goed bereikbaar en toegankelijk zijn.
3. Heldere afspraken over het beheer en onderhoud van de accommodaties, zodat voor alle partijen duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is.

7.3. Binnensport

De binnensport verenigingen noemen in gesprekken de mogelijkheden om te trainen veelvuldig een knelpunt. Het capaciteitsprobleem speelt hoofdzakelijk op doordeweekse dagen tussen 19.00 en 22.00 uur.

De binnensportaccommodaties in Hillegom bestaan uit sporthal de Vosse, twee gymnastiekzalen, fitnesscentra, squashcentrum, tennishal en een skicentrum.

Sporthal de Vosse

Sporthal de Vosse is in 1996 gebouwd en heeft een vloeroppervlak 1869m². Hij verkeert in goede staat van onderhoud en er is voldoende parkeergelegenheid. De volgende sportverenigingen maken gebruik van sporthal de Vosse:

- Badmintonvereniging BCH
- Basketbalvereniging Hillegom '85
- Korfbalvereniging SDO
- Gymnastiekvereniging Jahn
- Gymnastiekvereniging Olympia '80
- s.v. Concordia (handbal)
- De Vossemeppers
- Senioren badminton

Incidenteel maken ook de voetbalverenigingen en andere verenigingen gebruik van de sporthal.

Sporthal de Vosse voldoet aan de wensen van de gebruikers. Buiten de sportverenigingen maken ook de basisscholen structureel gebruik van de sporthal. De exploitatie van de sporthal is uitbesteed aan Sportfondsen Hillegom.

Gymnastiekzalen Mesdaglaan en Guido Gezellelaan

Deze gymnastiekzalen zijn in 1975 gebouwd. Er is een aantal verenigingen dat gebruik maakt van deze gymzalen. Daarnaast maken de Giraf en de Rembrandtschool gebruik van deze accommodaties. De exploitatie is eveneens uitbesteed aan Sportfondsen Hillegom.

Sporthal Fioretti college

De gemeente is bezig om nieuw schoolgebouw voor het Fioretti college te realiseren. Bij deze realisatie komt ook een sporthal. Het idee daarbij is dat sportverenigingen in de avonden en de weekends gebruik kunnen maken van deze hal. De sporthal is hoofdzakelijk bestemd als trainingsaccommodatie. De Vosse blijft de wedstrijdhal. Met deze hal hoopt de gemeente de piekbelasting op doordeweekse dagen in sporthal de Vosse te kunnen spreiden.

De gemeente is bekend met de wens van een aantal verenigingen om een hoge sporthal bij het Fioretti neer te zetten (7m). In het huidige ontwerp van het Fioretti is de hoogte van de sportzaal 5 meter. De gemeente is op dit gebied gebonden aan het bestemmingsplan. Dat geeft beperkingen aan de hoogte. Met een goede afstemming samen met sporthal de Vosse, welke vereniging waar gaat trainen, moet er een duidelijke verbetering ontstaan in de trainingsmogelijkheden voor verenigingen tussen 19.00 en 22.00 uur. Mogelijk kan Sportfondsen Hillegom die afstemming regelen.

7.3.1 Actiepunt binnensport

Om als gemeente in accommodaties voor de binnensport te faciliteren stellen we het volgende voor:

Actiepunt binnensport

Sporthal Fioretti college

De sporthal van het nieuwe Fioretti voorziet duidelijk in een behoefte bij sportverenigingen. Realiseer een nieuwe sporthal en zorg voor een juiste afstemming met de sportverenigingen.

7.3.2 Andere tijden - anders trainen

Als gemeente willen we investeren in accommodaties, maar er ligt ook een verantwoordelijkheid bij de verenigingen zelf. We weten dat er capaciteitsproblemen bestaan, maar dringen erop aan dat verenigingen hier ook hun eigen verantwoordelijkheid in nemen. Door alleen maar in de avonden te trainen missen verenigingen kansen. Veel recreantenteams bestaan uit mensen waarvan er best een aantal eerder op de dag kunnen trainen. Op het moment dat die bij elkaar kunnen worden gezet, ontstaat er 's avonds meer ruimte. Meedenken in het oplossen van de knelpunten in Hillegom waarderen we.

7.4 Buitensport

De buitensport accommodaties bestaan uit een openluchtzwembad en de sportparken Weerestein en de Zanderij.

Zwembad de Vosse

Het zwembad in Hillegom is een openluchtzwembad. Het bad wordt gewaardeerd door onze inwoners. De gemeente besteedt het beheer en onderhoud uit aan Sportfondsen Hillegom. Daartoe houdt Sportfondsen een meerjaren onderhoudsplan actueel.

Sportpark Weerestein

Op sportpark Weerestein speelt v.v. SIZO. In 2010 loopt de overeenkomst tussen v.v. SIZO en de gemeente af t.a.v. het gebruik van de voetbalvelden. De voetbalvereniging verkeert op dit moment in onzekerheid over de locatie na 2010.

Sportpark de Zanderij

Op sportpark de Zanderij spelen diverse sportverenigingen. Met name de voetbalverenigingen v.v. Hillegom en s.v. Concordia geven aan dat zij beperkt zijn in hun trainingsmogelijkheden vanwege de beschikbare capaciteit van velden. De twee voetbalverenigingen zijn het afgelopen jaar, ondanks toenemende concurrentie op de vrijetijdsmarkt, gestegen in ledental.

De overige verenigingen op de Zanderij; SDO korfbal, de Hillegomse tennisclub, de Jeu de Boules vereniging Hillegom en de hondensportvereniging beschikken op dit moment over voldoende capaciteit (velden/banen).

Een goede mogelijkheid om de trainingscapaciteit van de voetbalverenigingen te vergroten is kunstgras. Steeds meer voetbalverenigingen beschikken over kunstgras. Kunstgras heeft een aantal voordelen ten opzichte van 'gewoon' gras. Zo is er weinig onderhoud nodig, de velden zijn (bijna) altijd bespeelbaar en de velden kunnen ook nog eens veel intensiever worden belast. Er is dus ook minder ruimte (qua velden) nodig om meer te kunnen trainen. De multifunctionaliteit van kunstgras biedt grote voordelen, een kunstgrasveld kan 's ochtends gebruikt worden door Senioren, 's middags door de buitenschoolse opvang en 's avonds door de voetbalvereniging. Zowel s.v. Concordia als v.v. Hillegom gaan binnenkort samenwerken met een buitenschoolse opvang.

In gesprekken met de voetbalverenigingen komen dus twee knelpunten terug:

1. Veldcapaciteit
2. Toekomstige locatie

7.4.1 Oplossing knelpunten buitensport

Na vaststelling van de structuurvisie gaan we met de voetbalverenigingen een apart traject in. Onze insteek daarbij is concentratie van het Hillegomse voetbal op één locatie met een zodanige inrichting en beheersstructuur dat de huidige knelpunten worden opgelost. Terugbrenging van het aantal voetbalverenigingen tot twee of één wordt als wenselijk gezien.

Fusie voetbalverenigingen

Het terugbrengen van het aantal voetbalverenigingen kan mee helpen in het oplossen van knelpunten. Het vergemakkelijkt een efficiënte beheersstructuur voor de accommodaties. Er is verkleining van het kadertekort. Schaalvoordeel kan verlichting van financiële druk opleveren en toegang bieden tot een hoger echelon sponsors. Er kan een groter activiteiten aanbod worden opgezet, en een versterking van de dienstverlening aan de leden betekenen. Daarnaast kan met nieuwe ontwikkelingen zoals kunstgras rekening worden gehouden. Fusie tot één Hillegomse vereniging zou zelfs een voetbalbolwerk met uitstraling in het 'Hillegomse' kunnen opleveren, net zoals we nu een tennisbolwerk hebben.

De redenen om niet tot fusie te komen zijn veelal gebaseerd op de 'emoties' die daarbij komen kijken. Fusieren (in welke vorm dan ook) is inderdaad een emotioneel proces. Leden van verenigingen voelen zich vaak erg verbonden met hun club, en zijn bang hun identiteit te verliezen, zo ook in Hillegom. Fusie (in welke vorm dan ook) verlangt flexibiliteit van zowel bestuursleden als de gewone leden.

Stand van zaken

Iedere voetbalclub heeft nu zijn eigen accommodatie. Op dit moment (februari 2009) lijkt er bij de clubbestuurders weinig animo het voortouw te nemen in het aangaan van een fusie (in welke vorm dan ook). Het door ons beoogde resultaat is nadrukkelijk de concentratie van het voetbal op één locatie met een zodanige inrichting en beheersstructuur dat de huidige knelpunten worden opgelost. Daarbij willen we alle mogelijkheden tot en met diverse vormen van fusie van verenigingen nadrukkelijk in beschouwing nemen om tot een zo efficiënt mogelijke beheersstructuur te komen.”

7.4.2 Onderhoud beheersvorm sportvelden

Voordat de fusie rond is hebben we onderzoek gedaan naar de meest efficiënte beheersvorm van de sportvelden. Je kunt de sportvelden laten onderhouden door de gemeente, het onderhoud uitbesteden of aan de vereniging overlaten. Op dit moment wordt het onderhoud van de sportvelden in Hillegom gedaan door medewerkers van de gemeente.

7.4.3 Actiepunten buitensport

De actiepunten voor de buitensport zien er als volgt uit:

Actiepunten buitensport

Behoud het zwembad.

Oplossen knelpunten accommodaties voetbalverenigingen zo mogelijk d.m.v. een fusie.

Onderzoek meest efficiënte beheersvorm sportvelden.

7.5 Openbare ruimte

Ook buiten de sportaccommodaties moet het aantrekkelijk zijn om te sporten en bewegen. We willen zorgen voor goede voorzieningen om buiten te sporten en bewegen. Hierbij denken we aan fietsroutes, wandelroutes en trapveldjes in de buurt. Op die manier willen we stimuleren dat mensen sporten en bewegen in de openbare ruimte. De gemeente heeft hiervoor een aantal jaren geleden het speelruimtebeleidsplan ontwikkeld.

Daarnaast is een Krajicek playground of een Cruijff court een mooie brug om jongeren uit de buurt (weer) op een laagdrempelige manier aan het sporten en bewegen te krijgen en te betrekken bij de buurt en maatschappij. Dit 'speelveld' moet komen in plaats van het huidige voetbalpleintje bij het Fioretti college (locatie Paulus) dat zal gaan verdwijnen vanwege de woonzorgzone. Ook in de Vossepolder kan tenminste in een aanleg van een trapveldje worden voorzien.

7.5.1 Actiepunten openbare ruimte

De actiepunten voor de openbare ruimte zijn:

Actiepunten openbare ruimte

Voortzetting uitvoering speelruimtebeleidsplan

We gaan door met de uitvoering van het speelruimtebeleidsplan "Buitenspelen, ja leuk!"

Aanleggen trapveldje in de Vossepolder

Aanleg wandel, hardloop en fietsroutes

Onderzoek of er wandel, hardloop en/of fietsroutes kunnen worden uitgezet.

Sportveld Krajicek of Cruijff

Onderzoek de mogelijkheden om een Krajicek playground of Cruijff court aan te leggen ter compensatie van het verdwijnen van het voetbalpleintje bij het Fioretti college (locatie Paulus).

7.6 Beoogde resultaten sportaccommodaties

- We dragen bij in de realisatie van een nieuwe (trainings) sporthal bij het Fioretti college.
- Sportfondsen Hillegom draagt zorg voor een juiste afstemming welke vereniging in welke hal traint.
- Er komt een fusie tussen de voetbalverenigingen om de capaciteitsproblemen op te lossen.
- We doen een onderzoek naar de meest efficiënte beheersvorm van de sportvelden.
- Er is voor 2012 een wandel en fietsroute uitgezet in Hillegom.
- Er is een trapveldje gerealiseerd in de Vossepolder in 2012.
- Er ligt in 2012 een Krajicek playground of Cruijff court ter compensatie van het verdwijnen van het voetbalpleintje bij het Fioretti college (locatie Paulus) (woonzorgzone).

8. Meten van effecten

De gemeente Hillegom wil stimuleren dat inwoners blijven sporten of gaan sporten. Om te kijken of het voorgestelde beleid succesvol is moet er geregeld geëvalueerd kunnen worden. Hoe kunnen we dat meten?

8.1 Sportstimulering

Het beleid is erop gericht om zoveel mogelijk inwoners aan het sporten te krijgen. Op dit moment heeft de gemeente (enigszins) informatie over de georganiseerde sportdeelname in Hillegom maar niet over de ongeorganiseerde sportdeelname. Een meetmodel 'sport' waarin elke twee jaar wordt bijgehouden hoe het staat met de sportdeelname, het sportaanbod en het verenigingsleven geeft zinvolle informatie om beleid op te ontwikkelen. De sportdeelname (zowel georganiseerd als ongeorganiseerd) van de bevolking wordt meegenomen in het tweejaarlijks burgertevredenheidsonderzoek van de gemeente. Door dit onderzoek regelmatig te herhalen kunnen we zien in hoeverre het gevoerde beleid effect heeft. Ook de GGD Hollands Midden krijgt een rol ten aanzien van het meten van het beweegpatroon en overgewicht in Hillegom

8.2 Ondersteunen van verenigingen

De ondersteuning van verenigingen is vooral gericht op het zoeken naar vrijwilligers en het bijstaan van vrijwilligers om hun taken zo goed mogelijk uit te kunnen voeren. Om de twee jaar wordt via een klanttevredenheidsonderzoek met de sportaanbieders geëvalueerd of de gevoerde acties succes hebben gehad.

8.3 Sportaccommodaties

Uitbreiding van de capaciteit. De binnensport verenigingen hebben met de komst van de hal bij het Fioretti college voldoende mogelijkheden om te trainen. Belangrijk onderdeel vormt een juiste afstemming welke vereniging in welke hal gaat trainen.

In een fusie traject worden de capaciteitsproblemen van de voetbalverenigingen opgelost.

9. Gebruikte literatuur

Rapportage sport 2006 Sociaal en Cultureel Planbureau. Koen Breedveld

Sport in Nederland , een beleidsgerichte toekomst verkenning. Mark van den Heuvel – Hugo van der Poel.

Beleidswijzer sport en bewegen. Nederlands instituut sport en bewegen. Jeroen Hoyng, Iwan de Jong

Tijd voor Sport, nota van het ministerie van volksgezondheid, welzijn en sport.

“Westvoorname sport!” Beleidsnota van de gemeente Westvoorname. P.A.W.de Koning

Wat beweegt Oegstgeest? Concept nota sport gemeente Oegstgeest. Rob Coli.

Mitdoun = Goud! Sportnota Provincie Groningen 2007 -2010

“Nog meer gezonde jaren” Nota lokaal gezondheidsbeleid gemeente Hillegom 2008 – 2011

“Samen schrijven, samen verder” Nota ouderenbeleid gemeente Hillegom 2003 – 2007

“Meedoen en meeleven in Hillegom” Nota Wmo gemeente Hillegom 2008 - 2011

www.cbs.nl

www.gezondheidsatlashollandsmidden.nl

Bijlagen

1. Financiën (wat geven we in 2008 uit aan sport)
2. Vervolg financiën (dekking 2009 en verder)
3. Uitvoeringsplan sportvisie
4. Samenvatting onderzoek naar sport en bewegen onder 55-plussers in Hillegom
5. Cijfers GGD over bewegen

1. Financiën

Wat geven we in 2008 uit aan sport:

Lasten

1. Accommodaties

1.1 Kapitaallasten (rente en afschrijving)	484.626
1.2 Reserveringen en overige kosten	236.243

2. Subsidies

2.1 Exploitatatiebijdrage SFH (zwembad, sporthal, gymnastiekzalen)	402.060
2.2 Subsidies verenigingen	48.933
2.3 Breedtesport	30.990

3. Ambtelijke inzet (incl. buitendienst)

121.005

Totaal lasten

€ 1.323.857

Baten

Huren en pachten sportparken	36.607
Huren en pachten sporthal / zwembad	213.873
Rijksbijdrage	6.875
Reserveringen	23.853

Totaal baten

€ 281.208

Lasten sport

1.323.857

Baten sport

281.208

Saldo

€ 1.042.649

2. Extra kosten en dekking

Wat gaan we in 2009 extra doen en hoe dekken we dat?

In 2009 geven we vooral extra geld uit aan een traject met de voetbalverenigingen, een regeling voor vakleerkrachten en verenigingsondersteuning. Dit hebben we in de begroting opgenomen. Het dekkingstekort voor 2009 is € 1.658,- We verwachten dit bedrag op te lossen binnen bestaande posten (zie bijlage 3 uitvoeringsplan sportvisie).

Wat hebben we na 2009 extra nodig en waar zit dat in?

De toename van kosten zit vooral in het aanleggen van kunstgrasvelden op de voetbalaccommodatie, vakleerkrachten en combinatiefuncties. Besluiten vanaf 2010 worden meegenomen in de kadernota van 2010 (zie bijlage 3 uitvoeringsplan sportvisie).

3. Uitvoeringsplan sportvisie

Hieronder ziet u een uitwerking van de actiepunten, de kosten en voor welk jaar ze ten rekening komen.

Besluiten vanaf 2010 worden meegenomen in de kadernota van 2010. Hieronder ziet u toch alvast een vooruitblik naar 2010 en verder.

Uitvoeringsplan sportvisie

Pijler 1 Sportstimulering	Jaar / kosten				
	2008	2009	2010	2011	2012
Actiepunten					
Structurele regeling sportkennismaking voor leerlingen basisscholen en Fioretti college.		7.500	7.500	7.500	7.500
Sporten kinderen minder draagkrachtige ouders. <i>Financiering vanuit ISD</i>					
Sport en bewegen 55 + GALM project			10.000		10.000
Sport en bewegen allochtonen / mensen met een handicap	5.000		5.000		5.000
Sport op straat	10.000	5.000	10.000	10.000	10.000
Onderzoek E-fitness	X				
Stimuleer betrokkenheid ouders bij vereniging		2.000			
Vakleerkracht		25.000	50.000	50.000	50.000
Combinatiefuncties <i>100% vergoeding rijk in 2011. Gemeente betaalt 60% in 2012.</i>					54.000
Totale kosten	15.000	39.500	82.500	67.500	136.500

X= uitvoering; ambtelijke inzet

Pijler 2 Sportverenigingen	Jaar / kosten				
Actiepunten	2008	2009	2010	2011	2012
Helpen met zoeken vrijwilligers		5.000	5.000	5.000	5.000
Vrijwilligers helpen aan kwalificaties (buiten Spant Welzijn)		3.000	5.000	5.000	5.000
Onderzoek deelname vrijwilligersondersteuning Spant Welzijn		X			
Thema avond sportaanbieders en gemeente		1.000	1.000	1.000	1.000
Behoeftte onderzoek screening Sportservice Z-H		X			
Screening sportservice Zuid-Holland			2.500	2.500	2.500
Website		X			
Totale kosten		9.000	13.500	13.500	13.500

X= uitvoering: ambtelijke inzet

Pijler 3 Sportaccommodaties	Jaar / kosten				
Actiepunten	2008	2009	2010	2011	2012
Sporthal Fioretti <i>Begroot bij nieuwbouw Fioretti</i>					
Beheer Fioretti hal				10.000	10.000
Apart traject voetbalverenigingen <i>Kunstgrasveld: aanleg in 2010. Investering € 900.000. Afschrijving 15 jaar. Rente 5%</i> <i>Onderzoek beheersvorm sportvelden</i>		25.000		105.000	102.000
Ongeorganiseerde sport					
Totale kosten		25.000	0	115.000	112.000

Regiefunctie gemeente	Jaar / kosten				
	2008	2009	2010	2011	2012
Ambtelijke inzet <i>Extra fte boven huidige formatie</i>	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Totale kosten	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000

Totaal	Jaar / kosten				
Kosten uitvoering sportvisie	35.000	93.500	116.000	216.000	282.000

Totaal	Jaar / dekking				
	2008	2009	2010	2011	2012
Breedtesport	31.842	31.842	31.842	31.842	31.842
Vrijwilligerswerk	3.158	30.000	30.000	30.000	30.000
Kadernota 2009		25.000			
Berap 2008 (niet doorgaan velddrainage)		5.000			
Totaal dekking	35.000	91.842	61.842	61.842	61.842
Tekort t.l.v. begrotingsresultaat	0	1.658	54.158	154.158	220.158

4. Onderzoek sport en bewegen 55-plussers in Hillegom

Begin 2008 heeft Marijke Waterreus onderzoek gedaan naar sport en bewegen onder 55-plussers in Hillegom. Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van verschillende onderzoeksmethoden. Er zijn interviews gehouden met sportaanbieders om zo het aanbod en het beleid van sportaanbieders voor deze doelgroep in kaart te krijgen. Daarna is gekeken naar de rol die de gemeente Hillegom in neemt. In een groeps gesprek met beleidsmedewerkers van de afdeling Welzijn zijn verschillende mogelijkheden van sportstimulering besproken. Ook is er een enquête uitgezet onder 1000 mensen boven de 55 jaar. Door middel van deze enquête is de deelname van sport en bewegen onder 55-plussers in kaart gebracht, ook is gekeken naar het type sport dat wordt beoefend.

De resultaten van het onderzoek zijn grotendeels naar verwachting (met uitzondering van de enquête) en stellen veel feiten vast. Door het onderzoek naar de sportaanbieders is duidelijk geworden dat er niet veel verenigingen niet bezig zijn met specifiek beleid/ andere accenten voor 55-plussers. Enkele verenigingen, zoals gymnastiekvereniging Jahn zien wel kansen en benutten deze ook goed.

De commerciële sportaanbieders zijn zich meer bewust van de steeds groter wordende groep 55-plussers en richten daar ook hun pijlen op. Zo heeft Sportplaza een programma dat zich uitstekend leent voor Senioren (fysiocare). Ook het skicentrum richt zich op de doelgroep 55-plussers met speciale skiuurtjes en skifit. De doelgroep is in het algemeen trouw en stopt vaak alleen wegens gezondheidsredenen.

Uit het gesprek met de beleidsmedewerkers blijkt dat vooral bewustwording creëren van het belang van sport en bewegen belangrijk is. Dit kan op verschillende manieren, één daarvan is het organiseren van een sportmarkt. Om de verenigingen bewust te maken zouden er workshops gecreëerd kunnen worden. Kortom, er zijn veel mogelijkheden aanwezig.

Er is gebleken dat veel mensen ongeorganiseerd sporten. Vooral wandelen, fietsen en zwemmen zijn populair. Georganiseerd sporten is duidelijk minder in trek. Hier scoren fitness, tennis, gymnastiek en jeu de boules goed.

Uit de enquête blijkt ook dat vooral de mensen die nog niet sporten slecht op de hoogte zijn van het sportaanbod in en rondom Hillegom.

Opmerkingen / aanbevelingen

- 80% van de mensen die op de enquête heeft gereageerd geeft aan niet bekend te zijn met de Fitgids 55+, die twee jaar geleden door de gemeente Hillegom is uitgebracht.
- Uit de analyse blijkt dat sporten en bewegen meer gestimuleerd moet worden, zodat de doelgroep bewust wordt van het belang van sporten en bewegen. Daarnaast is het belangrijk om 55-plussers te binden aan verenigingen, het is ook een groep die vrijwilligerswerk kan doen.
- De samenwerking tussen sport, volksgezondheid en de Wmo (meedoen in de samenleving) is minstens zo belangrijk. Door samen te werken zijn er veel meer mogelijkheden. Denk bijvoorbeeld aan samenwerking tussen sportscholen huisartsen en fysiotherapeuten.
- De informatievoorziening omtrent sport en bewegen kan veel beter. Het is belangrijk om via verschillende kanalen de doelgroep te benaderen.

5. Cijfers van de GGD Hollands Midden

Bij de GGD Hollands Midden zijn de volgende cijfers over bewegen, overgewicht en voeding in Hillegom bekend.

1. Overgewicht	Hillegom		Cluster H*		Totaal ZHN	
3-14 jarigen	2004-2006		2004-2006		2004-2006	
% overgewicht (totaal)						
3 jarigen						
5-6 jarigen		12%	--	--		11%
10-11 jarigen		15%	--	--		16%
13-14 jarigen		15%	--	--		14%
% ernstig overgewicht						
3 jarigen						
5-6 jarigen		2,7%	--	--		2,8%
10-11 jarigen		2,5%	--	--		2,9%
13-14 jarigen		4,1%	--	--		2,4%
19-64 jarigen	2000	2005	2000	2005	2000	2005
% overgewicht (totaal)						
19-64 jarigen	40%	46%	42%	46%	41%	43%
% ernstig overgewicht						
19-64 jarigen	9,3%	9,0%	10%	9,0%	8,7%	9,2%
2. Bewegen	Hillegom		Cluster H*		Totaal ZHN	
12-26 jarigen	1998 2003		1998 2003		1998 2003	
% inactiviteit	--	--	--	2,6%	--	2,9%
% dat voldoet aan Nederlandse Norm Gezond Bewegen (12-17jr)**				18,0%		13,0%
% dat voldoet aan Nederlandse Norm Gezond Bewegen (18-26jr)**				60%	--	58%
% dat 1x per week sport	--	--	--	72%	70%	70%
19-64 jarigen	2000	2005	2000	2005	2000	2005
% inactiviteit	--	9,1%	--	6,6%	--	7,8%

% dat voldoet aan Nederlandse Norm Gezond Bewegen**	--	62%	--	64%	--	63%
% dat 1x per week sport	48%	46%	57%	53%	50%	51%
65-94 jarigen	2000	2005	2000	2005	2000	2005
% inactiviteit	--	22%	--	20%	--	23%
% dat voldoet aan Nederlandse Norm Gezond Bewegen**	--	61%	--	61%	--	57%
% dat 1x per week sport	--	31%	--	29%	--	26%
3. Voeding (12-26 jaar)	Hillegom		Cluster H*		Totaal ZHN	
	1998	2003	1998	2003	1998	2003
% dat dagelijks ontbijt	--	--	--	73%	--	73%
% dat dagelijks groente eet	--	--	--	57%	--	56%
% dat dagelijks fruit eet	--	--	--	31%	--	33%
% met één of meer ongezonde eetgewoonten	--	--	--	40%	--	39%

* Cluster H bestaat uit de gemeenten: Hillegom, Lisse, Noordwijkerhout en Teylingen.

** Bewegnorm volwassenen minimaal 5 dagen per week een half uur per dag lichamelijk actief; de norm voor jongeren t/m 18 jaar is strenger: elke dag minimaal één uur actief.

